

Hommelmkoninginnen vliegen in April nog rond, zoekend naar een geschikte gelegenheid om te nestelen. De meeste willen een reeds bestaande holte hebben. Ik heb in Thijsses's hof een aantal hollen voor ze gegraven met naar mijn meening zeer aanlokkelijke toegangen. Verleden jaar ook al, doch zonder resultaat. Toch blijven we probeeren.

Vroeger heb ik er al eens op gewezen, dat April zoo'n bijzonder geschikte tijd is, om na te gaan hoe de groeiende en bloeiende planten reageeren op wisseling van temperatuur en belichting. Zoo'n gevoelige plant als de Heggerank is daar bijzonder voor geschikt, vooral voor ongeduldige waarnemers, die zich niet al te veel moeite willen getroosten, geen listige meetapparaten willen opstellen en toch graag wat te noteeren hebben.

De gewone Helmbloem, *Corydalis solida*, houdt mij ieder jaar opnieuw prettig bezig. Ik heb nu de als inbreker gesignaleerde Aardhommel toch op wettige wijze de bloemen zien bezoeken en ook alweer — zooals ik in mijn Omgang met Planten heb verteld — de Sachem-mannetjes zien komen niet om de bloemen, maar alleen om de wijfjes. Een groot aantal kiemplantjes kwamen op, juist op de plek, waar het vorig jaar de top van de omgevallen bloeistengel had gelegen. De mieren hadden dus lang niet alle zaden weggesjouwd.

Er zijn anders mieren genoeg in de wereld. In Thijsses's hof is de Groene Specht den heelen winter bezig geweest met in het gras te delven naar mieren. Hij heeft duizenden gaten gedolven, sommige een decimeter diep of zelfs meer. Het gazon ziet er echt geschonden uit. De tellingen van de mierenkoppen in de uitwerpselen geven tot uitkomst, dat daar minstens een half miljoen mieren zijn opgegeten.

Bij langdurig guur weer, en daar is in de eerste helft van April en in 't eind van Maart veel kans op, verwelken de bloemen van *Corydalis* zonder bestoven te zijn; ge zult dan ook zien, dat de onderste bloemen uit de tros dikwijls vruchteloos blijven.

Let er ook eens op, hoe dikwijls de Pinksterbloem vruchteloos bloeit.

JAC. P. THIJSSE.

MIJN VRIENDJE UIT NEERLANGBROEK.

't **W**as in de verstreken maand Mei, dat ik van een vriend vernam, dat hij zo gelukkig was geweest, het nest van een goudhaantje te vinden. De daarop volgende dag ontmoette ik dien vriend op een afgesproken plaats en na een half uur fietsen kwamen wij bij het buitengoed aan, waar de vogel broedde. Te voet gingen wij verder en waren weldra bij een dubbele rij zeer hoog opgaande sparren. Ongeveer in het midden werd mij een bijzondere donkere plek aan het eind van een afhangende tak aangewezen, en daar moest nu het nest liggen. Dit was slechts ongeveer drie meter boven de grond, doch het nest zag ik nog niet, het was prachtig verstopt. Met een stok werd de tak, die gelukkig zeer lang was en dus buigzaam, naar beneden gehaald en we zagen nu de kleine insecteneter op z'n nest zitten. Hij was niet eens door de ongewone beweging van de tak weggevlogen, doch toen we er vlak bij waren, nam hij eindelijk de vlucht. Het nest bleek van boven open, mooi komvormig en zeer diep. De wand zeker wel twee cm dik. Het bestond in hoofdzaak uit mos, doorgelicht met veertjes en gevoerd met dezelfde stof en haren. Veel witte veertjes zijn er tussen, doch niet één nam ik aan de buitenkant waar. Het hing precies onder een aflopende tak, die daar niet dikker dan zes mm was en links en rechts rijk was afgetakt door de bekende dichte zijscheutjes, zoals die soms aan het eind van een sparretak kunnen voorkomen. Aan en onder deze afhangende zijscheuten was het nestje kunstig gevlochten en daardoor de boven- en zijanten prachtig afgedekt. Ik geloof niet, dat er bij regen een druppel water in 't nest is terecht gekomen.

We lieten de tak weer zachtjes tot de normale stand teruggaan, liepen een weinig achteruit, waarop de kleine dreumes weer spoedig op z'n kleine jongen plaats nam. Het aantal stelden

wij niet vast, want ze waren veel te teer om in de hand te nemen; bovendien zou het nestje er erg door beschadigen.

Een paar dagen later was ik vrij en ging al vroeg op pad om te trachten van de vogel een opname te maken, want ik bezat die van het goudhaantje nog niet. Een touw werd om de tak geworpen, aangetrokken en vastgezet, zodat het nest twee meter boven de grond kwam. Twee andere touwen zorgden dat geen schommeling in horizontale zin kon optreden. Met een bijzondere hoog en zwaar statief kon ik nog net ter hoogte van het nest komen. Een kruiwagen haalde ik bij een boer, tevens een paar korte planken die op de kruiwagen gelegd werden; daarop staande, kon ik goed instellen. Terwijl ik hiermede bezig was, kwamen de beide goudhaantjes uit de top van de boom langzaam naar beneden wippen, aldoor hun hoge geluidjes uitstotende. Beide hadden ze de bek vol insecten, waaronder met grote zwarte vleugels. Vlak bij het nest gekomen werden ze, blijkbaar door de veranderingen die ontstaan waren, afgeschrikt, want ze schoten haastig een paar meter terug. Echter keerde één onmiddellijk terug, zette zich op de rand van het nest en staarde mij, op geen grotere afstand dan één meter, een poosje schijnbaar met grote verbazing aan. Daarop voerde de vogel zijn jongen, door de insecten in de kleine bekjes te proppen; gemakkelijk ging dat niet. De bovengenoemde vleugeltjes staken ver uit de bekjes; ze werden door de oudere afgesnapt en met een ruk weggeslingerd. Deze handeling nam ik later herhaaldelijk waar.

Foto A. A. v. d. Vooren.

Vlug pikte mijn vriendje de aangeboden vlieg tussen mijn vingers weg.

Ik was hier fijn in de gelegenheid het tere vogeltje waar te nemen. De kleur is zacht olijfgroen, aan de onderzijde geelachtig wit, de einden van de staartveren en slagpennen zijn een weinig groenbruin. De kop heeft zeer mooie oranjekeurige veertjes, die duidelijke strepen vormen. Aan het eind der vleugels komen gele dwarsbandjes voor. De snavel is vlijmscherp. Het geheel is een schitterende verschijning, tevens een aangename, omdat het zo buitengewoon vertrouwelij is.

Het had er dan ook alle schijn van, dat ik op een gemakkelijke wijze m'n opnamen zou kunnen maken en in één uur tijds had ik er dan ook enige. Wel was het licht niet te best onder de donkere bomen, doch ik hoopte dat ze een behoorlijk resultaat zouden opleveren. Dit bleek echter niet het geval en dus moest ik er andermaal op uittrekken. Gelukkig dat ik niet gefilmd had, want dan was ook een groot eind van het dure filmmateriaal verknoeid geworden.

Toen ik voor de tweede keer bij het nest kwam, was er meer licht dan de vorige keer en dus waagde ik het, met grootste lensopening een film te belichten en toen dat gebeurd was, nam ik nog een paar stereoscopische opnamen. Ik waagde mij daarbij telkens dichter bij het nest en bracht mijn hand er vlak bij. Wel trok de vogel zich een weinig terug, doch al spoedig had hij z'n vrees overwonnen en voerde z'n jongen. Ik heb dit experiment ook al eens verricht met een fitis, die z'n jongen kwam voeren, terwijl ik op 50 cm afstand er naast in 't gras zat. Toen, en ook nu bij het goudhaantje, werd je op een wijze aangekeken, dat je de indruk kreeg alsof ze denken: „Wat kom je hier eigenlijk doen? Je wilt me toch zeker niet hinderen? Ga

liever weg, want je maakt me nerveus!" Dan zeg je in je zelf: „'t Is nog maar om één uurtje te doen, stel je maar gerust, er gebeurt je niets".

Zó dicht bij dat vertrouwelijke diertje zijnde, dacht ik aan Bengt Berg, met z'n morinel-pluvier, die de wormen uit z'n hand at. 'k Dacht: „Ook eens zo iets proberen". Ik op zoek naar een insekt en ja, na enig zoeken vond ik een vlindertje, wit van kleur, ter grootte van ongeveer 1½ cm. Dit pakte ik bij één der vleugels en bracht mijn hand op de rand van het nestje. De goede zorg kwam neer uit z'n hoge verblijf en zonder enige aarzeling voerde hij de jongen. Toen keek hij strak naar 't vlindertje dat op 8 cm afstand van hem tussen de toppen van mijn duim en wijsvinger spartelde, vandaar naar mijn gezicht, herhaalde dit een paar keer en pikte toen het insekt uit mijn vingers. Eerlijk gezegd, ik stond stom verbaasd, want ik had zó iets niet verwacht; ik was dan ook „de koning te rijk". De vogel zette zich op 60 cm van mij neer, knabbelde de vleugels los, die dwarrelend naar de grond vielen, en verorberde het overschot.

Het vertrouwen, dat het lieve vogeltje in mij stelde, wenste ik toen op de lichtgevoelige film-band vast te leggen en dus stelde ik mijn filmtoestel wederom op en ging op zoek naar een ander insekt. Dat was geen kleinigheid, want meer dan een kwartier had ik nodig, om ten slotte een nietig wespje te vinden. Verbaasd staat men dan over de scherpste van blik en 't zoekvermogen der insecteneters, want om de haverklap zijn ze bij hun jongen met een bek vol kleine wezentjes.

Op eenzelfde wijze als daarvóór met de vlinder, hield ik het wespje voor. De ouden kwamen wel telkens voeren, keken ook wel naar het fladderende wespje, doch namen het niet tot zich, integendeel, ze negeerden het. Was er een kwade ondervinding opgedaan en leefde de herinnering daaraan voort in hun kleine knikkerbol? Ik vermoed het, want toen ik, na lang gezocht, van de naastbijgelegen boerderij een vlieg mee bracht en aanbood, werd deze onmiddellijk gepakt. Opmerkelijk ging dat weer in z'n werk. De vogel, met volle bek, kwam voor de zoveelste keer van z'n hellende nesttak naar beneden tippelen en pikte eerst (met volle bek!) nog de huisvlieg uit mijn vingers en voerde toen alles aan de kleinen op. Nu staken de vleugeltjes van de huisvlieg, omdat ze kort zijn, niet buiten de bek van het jong, afknabbeling had dus niet plaats, maar ze werden mee ingeslikt. Het ging dus geheel anders dan bij het vlindertje en daarom was alles gebeurd vóór dat ik filmde. Opnieuw moest ik naar de boerderij (later nog een paar keer) en ving met veel moeite een paar vliegen, die ik weer aan de trouwe verzorger toestak. Direct werden ze, stuk voor stuk, geaccepteerd en daarbij heb ik de gelegenheid gehad, dit buitengewoon aardige geval te filmen en te fotograferen. Het is het merkwaardigste van de circa 82 soorten vogels die ik reeds filmde, waaronder ook bijzondere, zoals de koet.

Te vermelden is nog, dat bij m'n laatste bezoek de jongen reeds zó groot waren geworden, dat het nestje ze haast niet meer kon bevatten. Aldoor waren de wanden in beweging, het nest werd al lossen en lossen, zodat hier en daar rafelige gaatjes ontstonden en witte veertjes naar buiten uitstaken. Toen ik bij mijn komst dat opmerkte, dacht ik dat een vlaamse gaai het nest had vernield en de jongen opgegeten. Gelukkig was dat niet het geval, maar was ik er getuige van, dat een tweetal jongen uitvloog, vergezeld met mijn beste wensen voor de toekomst.

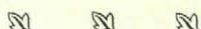
In dezelfde spar waar het goudhaantje broedde, doch aan de andere zijde, die zich over een brede sloot bevond, nestelde ook een winterkoning. Ook deze had z'n nest aan het eind van een afhangende tak gemaakt en bevond zich ongeveer 8 meter boven de waterspiegel. Het scheen dat deze vogel zat te broeden, want slechts zelden verliet hij z'n nest om het dan weer spoedig te bezetten. De beide vogeltjes stoorden zich niets aan elkaars nabijheid.

Ongeveer 2 meter ten Oosten van de plek, waar ik mijn kruiwagen had staan om in te stellen op het goudhaantjesnest en te filmen, lag op de grond het nest van een wilde eend. Deze trok zich van al mijn bezigheden in z'n onmiddellijke nabijheid niets aan. Alleen 't knipogen van de vogel gaf aan, dat er leven in de verenmassa zat. De eend paste zich zó volmaakt aan de omgeving aan, vooral wat de kleur betrof, dat hij er volkomen in verloren ging. Alleen 't scherpe

oog van den jachtopziener of dat van den natuurbeminnenden zoeker zou deze stille plichtsgetrouwe bezoeker kunnen ontdekken. De laatste keer dat ik bij mijn goudhaantje kwam, was de eend niet op haar nest en zoals altijd bij zo'n geval, waren de eieren met haar dons, vermengd met oude bladeren, hooitjes e.d. afgedekt. Na een half uur kwam ze, vergezeld van den woerd, de sloot afzwevende, terug. Vlak bij mij gekomen zijnde, ontdekten ze mij en gingen er haastig van door. Toen ik echter na ruim een half uur omkeek, zat de eend, tot mijn grote verbazing op haar eieren. Ze was blijkbaar een sloot rondgezwommen en achter mij het nest genaderd. Wat moet dat stil in z'n werk zijn gegaan, want, zoals boven reeds gezegd, ik bevond mij ongeveer 2 meter van het nest.

Opnieuw bleek mij dat de natuur vol verrassingen is en wat een geluk het is, ze te beleven.
Utrecht, 5 Dec. 1935.

A. A. VAN DER VOOREN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Oproep om medewerking bij een telling van het aantal roekennesten in ons land in 1936. In 1924 stelde de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen een onderzoek in naar het voorkomen van roekenkolonies in Nederland. Daartoe had deze Dienst zich, door bemiddeling van de commissarissen der Koningin, gewend tot de Burgemeesters en hen verzocht de noodige opgaven te willen verstrekken, zoowel over de plaats als over de getalsterkte van de kolonies in hunne respectievelijke ambtsgebieden. De uitkomsten van deze enquête zijn gepubliceerd in „De Rock in Nederland” (Verslagen en Mededeelingen van den Plantenziektenkundigen Dienst, Nr. 39, f.o.15); een kort resumé vindt men in Ardea, Jrg. 14, 1925, pp. 44—45. Het bleek, dat in 1924 hier te lande ongeveer 243 kolonies met tezamen ± 30.000 nesten voorkwamen.

Voor de statistiek is het van groot belang, dat een dergelijke inventarisatie van tijd tot tijd wordt herhaald, daarom zijn ondergeteekenden voornemens in 1936 wederom een census te houden.

Aangezien ieder jaar verschillende roekenvestigingen verstoord worden, treden er in de bezetting van andere kolonies allerlei fluctuaties op, zoodat het noodig is de datum, waarop een kolonie geteld wordt, te vermelden. Het meest geschikte tijdvak voor een telling is de 2e helft van April. Verder is een

van groot belang, dat een dergelijke inventarisatie van tijd tot tijd
in ondergeteekenden voornemens in 1936 wederom een census te

verschillende roekenvestigingen verstoord worden, treden er in de be-
s allerlei fluctuaties op, zoodat het noodig is de datum, waarop een
vermelden. Het meest geschikte tijdvak voor een telling is de 2e helft
omsoort(en), waarop
en tevens op, of de Roeken

adressen:
Groningen.
Dienst, Wageningen.

zie De Levende Natuur
en gaan broeden; in 1934

brengen. Op den avond
aan grenzenden tuin. Ik
schuilen af en aan vlogen,
ongesmeerde kruiwagen
waarts en terug. Wat of hij
argenomen.

toe en daar ging de prooi.
ker te piepen. Daar kwam
ndelijk begon dit de oude
prooi, te zien aan de pooten
st hield, was het gepiep nu

nesten voorkwamen.

Voor de statistiek is het
wordt herhaald, daarom z
houden.

Aangezien ieder jaar ver
zetting van andere kolonie
kolonie geteld wordt, te v
van April. Verder is een

de nesten gebouwd zijn, zullen zeer welkom zijn. Zoo mogelijk geve m
ook 's winters in de kolonie overnachten.

De gegevens worden gaarne ingewacht aan een der onderstaand
G. A. BROUWER, Petrus Campersingel 230
Dr. H. N. KLUIJVER, Plantenziektenkundig

Boschuilen te Dordrecht. In mijn stukje van Februari 1934
jaargang 39, afl. 2) hoopte ik dat de boschuilen te Dordrecht zouc
heb ik echter niets van dien aard gemerkt.

Doch dezen zomer gelukte het de boschuilen om 2 jongen groot
van den 24en Mei hoorde ik een gepiep in een van de boomen in ee
ging gewapend met een kijker, naar buiten en zag dat 2 volwassen b
terwijl er verder in den boom een jonge uil zat, die een geluid als van e
maakte. Daarbij bewoog hij zijn hals in allerlei bochten schuin voor
hiermee bereikte is mij nog een raadsel, ook later heb ik dit vaak wa

Daar kwam de oude boschuil weer aan. Het gepiep nam in hevigh
Weg vloog de uil. Even later had het jong de prooi op en begon we
de oude uil en het spelletje ging van voren af aan weer opnieuw. E
te vervelen en als „piece de résistance” kreeg de jonge uil een flinke p
en staart was het een muis. Met deze prooi, die hij in den bek va
ten einde.